

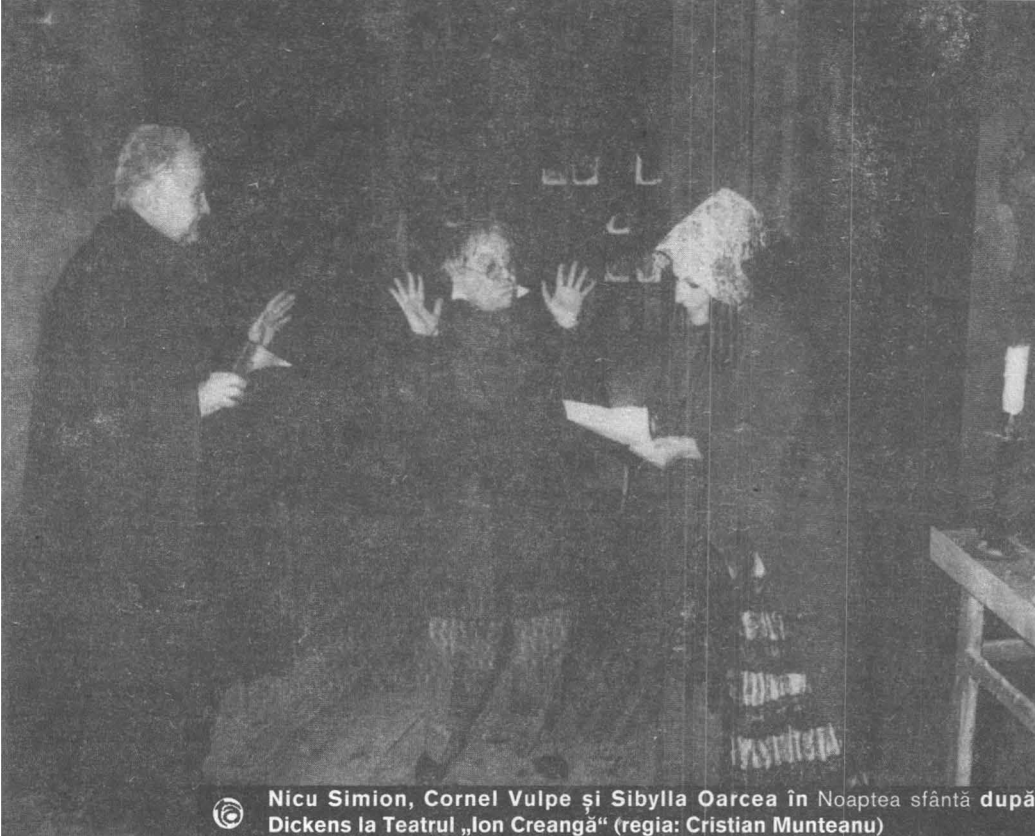
O STAGIUNE PLINĂ DE CAMERISTE

CAMERISTELE de Jean Genet ●
THEATRUM MUNDI ● Data repre-
zentației: 25 martie 1995 ● Regia:
Mircea Marin ● Scenografia: Mihai
Mădescu ● Distribuția: Mirela
Comnoiu (Claire), Maria Junghietu
(Solange), Anca Alecsandra
(Doamna), Monica Codreanu
(Camerista 1), Monica Ulici
(Camerista 2).

De vreo șapte-opt ani încoace, piesa lui Jean Genet se bucură pe scenele noastre de o vogă pe care aș numi-o ieșită din comun dacă fenomenul nu ar fi, de fapt, destul de... comun: imediat ce un teatru descoperă (sau redescoperă) un text – străin, îndeobște – lesne „montabil”, adică având personaje puține și necesitând decoruri simple, mai toate celelalte teatre intră în alertă, năpustindu-se asupra comorii și grăbindu-se să o includă și ele în repertoriu. Mai ales când e vorba despre o piesă cu roluri (exclusiv) feminine, competiția devine acerbă; citez spre exemplificare faimoasa, de-acum, **Opt femei** de Robert Thomas și, la alt nivel, **Joc de pisici** de Örkény István. **Cameristele** aparține și ea acestei categorii, prezentând, în plus, avantajul că renumele de scriitor damnat al lui Genet și virtuala deschidere metafizică a textului garantează afișului un anume aer cultural superior (la un asemenea titlu criticii nu prea pot strâmba din nas), iar regizorului, posibilitatea de a-și exercita zglobiu „viziunea”. În ce mă privește, nu văd în această piesă adâncimi atât de greu sondabile încât să provoace montarea ei mai des decât, să zicem, o dată la trei stagioni, și, pe lângă rolurile consistente și farmecul puțin desuet al limbajului, nici alte calități – oricum, nu unele care să justifice convingător epidemia repertorială pe care a dezlanțuit-o. Dar asta e, firește, o chestiune de gust. Fapt este că montarea de la Theatrum Mundi – a treia versiune, dacă nu mă înșel, a **Cameristelor** în actualul sezon, după cele de la Cluj și Arad – nu

foto: Sorin Lupșa

Nicu Simion, Cornel Vulpe și Sibylla Oarcea în *Noaptea sfântă după Dickens* la Teatrul „Ion Creangă” (regia: Cristian Munteanu)

 mari, actorii, care joacă rolurile principale, se creează de cele mai multe ori o **relație** scenică firească, fapt deosebit de important pentru impactul spectacolului, pentru credibilitatea lui în ochii celorlalți copii, care suntem (sau redevenim) în sală. Iar principalul merit al reprezentației constă în aceea că nu ni se spune, ci ni se arată că putem oricând, la orice vârstă, să fim mai buni, mai generoși, mai înțelegători cu semenii noștri și cu vietățile care ne înconjoară, noaptea de Crăciun fiind doar o poartă prin care putem să pătrundem din nou în universul copilăriei și al bucuriilor noastre de odinioară, regăsindu-ne credința, regăsindu-ne deci pe noi înșine. Cât de necesar e un astfel de spectacol într-o lume din ce în ce mai tehnicizată, pe de o parte, și mai mercantilă, pe de alta, credem că nu mai e cazul să demonstrăm.

În cămătarul Scrooge, Cornel Vulpe dă un adevărat recital de virtuozitate (poate prea acuzată uneori), realizând o compoziție de bătrân avar, minuțios elaborată și stăruitor șlefuită, care-i va face și mai impresionantă transformarea finală, o dată cu dezghețarea inimii, prin iluminarea credinței. Precisă, de fiecare dată la obiect în schițele de portret care-i revin (Dna

Page, Mama lui Marley și Dna Fezziwig), Sibylla Oarcea practică un joc economicos, dar dezinvolt, investindu-și personajele cu acel surplus de căldură umană care le însuflețește și le face să treacă rampa cu o convingătoare franchețe. Într-o altă tonalitate, ce asigură apariției sale haloul de mister necesar, Alexandrina Halic realizează performanța unei evanescente materializări în Duhul Crăciunului, cel de care avem nevoie cu toții, pentru a renaște spiritual, o dată cu Nașterea Domnului. Contribuții oneste sunt semnate de Dumitru Anghel, Nicu Simion, Gheorghe Vrânceanu, Claudia Revnic.

Scenografia Luanei Drăgoiescu e funcțională și bine gândită contrastant, între cenușul dezumanizării și feericul iluminării găsim și locul și petele de culoare ale costumelor, intens și sugestiv caracterizante.

În viitor ar mai fi de făcut încă un pas. De la „O noapte de Crăciun” la „David Copperfield”. Tot de și după Charles Dickens. O dramatizare nu mai puțin actuală și necesară, în chinuitoarea noastră reînțoarcere la economia de piață și la cohortele manipulate ale copiilor străzii.

VICTOR PARHON

aduce lumini noi asupra textului. Claire și Solange, surorile cameriste ce plănuiesc uciderea stăpânei din motivul (foarte „polițist”) că se tem a nu fi demascate ca autoare ale denunțului în urma căruia a fost întemnițat amantul aceleia, rămân, în spectacol, două făpturi banal tenebroase și fals complicate. Decorul lui Mihai Mădescu – un fel de cutie cu pereții laterali translucizi și care se închide, în final, pe latura dinspre sală, prin două uși glisante placate cu oglinzi – concretizează fără echivoc ideea de claustrare, dar această claustrare nu revelează cine știe ce sens transcendent, ci evocă doar lipsa de orizont a existenței surorilor. La rândul ei, situația în chestiune nu poate fi atribuită acțiunii unor forțe malefice; ea decurge din micimea sufletească a celor două, pentru care viața se reduce la spionarea reciprocă ori, împreună, a Doamnei, la invidia față de aceasta și la flirtul suspect cu vreun lăptar din vecini. Așadar, nici urmă de metafizică aici; eu, cel puțin, n-am descifrat-o, în ciuda trimerilor spre un cețos „au-delă” pe care încearcă să-l sugereze cele două siluete feminine (dubluri ale cameristelor, desigur), ce se zăresc când și când prin pereții semitransparenți. Altminteri, spectacolul nu are greșeli de regie, nici fugă de idei. De la un director de scenă cu experiența și seriozitatea lui Mircea Marin (care a mai montat o dată textul, acum câțiva ani, la Brăila) nici nu ne-am fi așteptat la așa ceva; ne-am fi așteptat, însă, la altceva, căci palmaresul său îndreptățește pretenții mai mari.

Din punct de vedere actoricesc, spectacolul se situează la o altitudine modestă. Mirela Comnoiu și Maria Junghietu le joacă pe cele două surori mai suav ori mai aspru, după caz, frazând însă, amândouă, precipitat și uneori, vorba lui Caragiale, fără interpunctuațiune; pe deasupra, nu întotdeauna audibil. Textul curge, de aceea, ca o litanie monotonă și fatalmente plicticoasă. Doamna înrupată de Anca Alecsandra e mai plastică în apariție și mai variată în expresia verbală, dar insuficient conturată ca personaj.

Un contur mai ferm al programului și al intențiilor artistice așteptăm, de altfel, și de la instituția de spectacol ce se cheamă, atât de promițător, Theatrum Mundi.

Alice Georgescu

SPAȚIU CU METAMORFOZE

DELIR ÎN DOI, ÎN TREI... ÎN CĂȚI VREI de Eugen Ionescu ● **THEATRUM MUNDI**, București (spectacol prezentat la Palatul Cultural „Theodor Costescu” din Drobeta-Turnu-Severin) ● **Data reprezentației:** 4 martie 1995 ● **Regia:** Maria Nistor ● **Scenografia:** Bogdan Teodor Brolla ● **Distribuția:** Diana Lupescu (Ea), Mircea Diaconu (El), Nicolae Mățu (Soldatul), Monica Ciurea (Vecina), Aurel Nicolaciuc (Vecinul).

Drobeta-Turnu-Severin este unul dintre numeroasele puncte de tensiune spirituală care ar putea fi integrate într-o mai amplă rețea ce încearcă să se revitalizeze din punct de vedere cultural. La începutul lunii martie, Inspectoratul pentru cultură al județului Mehedinți, Palatul Cultural „Theodor Costescu”, în colaborare cu Theatrum Mundi din București, s-au străduit să evite senzația de festivism pe care ne-am obișnuit să o resimțim în fața oricărei ceremonii publice. Invitației de a sărbători 130 de ani de mișcare teatrală în Mehedinți i-au răspuns regizori și actori, istorici de teatru și profesori la Academia de Teatru și Film, reprezentanți ai Ministerului Culturii, oameni politici și ziarști.

Paradoxul acestei întâlniri a constat în celebrarea a mai bine de un veac de activitate teatrală într-un oraș în care, în prezent, nu există o trupă de profesioniști, iar momentul aniversar a fost umbrat de tristețea severinenilor de a nu avea un teatru permanent. Deși există un vechi dar elegant și impunător edificiu, capabil să găzduiască o asemenea instituție, deși s-au făcut cereri către Ministerul Culturii, stadiul proiectelor și al promisiunilor nu a fost depășit încă.

Unul dintre scopurile nedeclarate ale aniversării mehedințene s-a dovedit a fi afirmarea argumentului forte de care uzează Ministerul Culturii în refuzul său de a institui aici un teatru profesionist: absența garanțiilor artistice. Contraargumentele au fost expuse astfel: din partea severinenilor, de către regizoarea Maria Nistor, autoarea spectacolului cu piesa **Delir în doi, în**

trei... în căți vrei de Eugen Ionescu, iar din partea celorlalți susținători, de Theatrum Mundi și actorii Mircea Diaconu și Diana Lupescu.

În creația dramatică ionesciană, **Delir în doi...** este una dintre piesele mai puțin jucate și, în consecință, mai puțin cunoscute, datorită nu vreunui viciu de construcție, ci, mai degrabă, virtuozității pe care „dialogul de menaj” o atinge aici.

Sechestrare în anonim, în zona heideggerianului **Das Man**, personajele, vag identificate prin El și Ea, nu depășesc nivelul trăirii superficiale, al refuzului explicațiilor, înțelegerea fiind înlocuită printr-un enorm verbiaj. Disputa celor doi asupra identității sau non-identității broaștei țestoase cu melcul, dincolo de substanțiala ironie a autorului, demonstrează că subiectele discuțiilor, private de orice intenție de comunicare, nu sunt nici pe departe epuizate. Din simplă conversație, dialogul se transformă aici în scandal cotidian care sufocă sentimentele și uzează ființele.

Veritabil conducător de joc, Mircea Diaconu impune ritmul alert al războiului domestic, secondat cu mai puțină precizie și energie de Diana Lupescu. Costumele simple și monocrome – ca însăși existența personajelor – poartă urmele „sângelui” zilnic jertfit (cafeaua) cu care cei doi se împoașcă reciproc. Prin repetiție, după tehnica cinematografică, regizoarea transformă secvența în leitmotivul reprezentației. S-ar putea adăuga că simpla accelerare a ritmului ar fi amplificat nu numai valoarea reiterației, dar și tensiunea conflictuală atât de necesară în cazul unui astfel de text.

Ca o potențare a stupidei dispute din camera „oarecare” a celor doi, fundalul sonor al piesei se constituie din zgomotele unui adevărat război. Ideea, aceeași ca în scenariul ionescian pentru filmul **La Colère**, este că o minusculă discordie familială (acolo – o banală muscă într-o oală de supă) poate prolifera în răscoale, revoluții, războaie. Cei doi „inamici casnici” (a se observa și sugestiva îmbinare din costumul personajului masculin între bocancii militari și pașnica vestimentație de interior) par a fi decoperii voluptatelor dialogului ucigaător. Zgomotul unei explozii, apoi o grenadă ce pătrunde în apartamentul lor, un proiectil sau o schijă de obuz nu îi determină să găsească o cale spre armistițiu. Importantă mi s-a părut aici înțelegerea acestei intruziuni a exteriorului

